

ACC. N:R M. 13755: 1-7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Nils Ekstrand, Amislogat. 14a*
 Härad: *Torna* Berättare: *" "*
 Socken: *Esrevlöv* Berättarens yrke: *f. d. poliskonstapel*
 Uppteckningsår: *1955* Född år *1882* i *Kumbatoffa, Esrevlöv*

Kyrskryddor. s. 1-2.
Möbelmåleri. s. 3-7.

LuF 88.
" 89.

Skriv endast på denna sida

Malmö den 20 mars 1955.

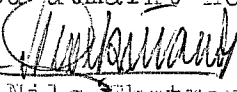
M. 13755.

Folklivsarkivet,

Lund.

I besittning av Edert brev av den 7 dennes med vidfogade frågelistor, får jag, efter verkställt uppdrag, i den mån jag förmått fullgöra detsamma, härmed översända svaren på de frågor, vilka berört sådana saker, som jag känt till och haft möjlighet till att kunna besvara. Samtidigt får jag beklaga, att jag ej kunnat stå till tjänst med besvaret av en del av frågorna, dels på grund av, att jag helt saknat kännedom de förhållanden som berört desamma och dels på grund av minnesförlust därvidlag.

Med utmärkt Högaaktning.

Nils Ekstrand

Amiralsgatan 14 a, Malmö.

P.S.

På grund av ett litet missöde som hänt mig med den ena utav Edra frågelistor återgår densamma i avskrift.

D.S.

ACC. N:R M. 13755: /

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

huf 88

1.

KYRKERYDDOR. Huruvida man haft kvistar eller blad med sig, när man gick till kyrkan, kan jag ej svara på, enär jag ej har något minne därav, Det är ju möjligt, att sådant bruk förekommit i enstaka fall, utan att jag givit akt därpå. Psalmboken bars i allmänhet i handen under färden till kyrkan av de äldre kvinnliga besökarna, ibland insvept i en näsduk. Männen däremot hade alltid sin psalmbok i fickan. Något minne av att kyrkobesökarna förde med sig blomsterkvastar, luktflaskor eller luktdosor, har jag ej heller.

Bakverk häst jag aldrig sett eller hört omtalas, att någon förde med sig i kyrkan ej heller vad jag vet karameller eller frukt, om det möjligen inträffade, att någon hade med sig frukt, så har jag i vart fall aldrig sett, att densamma förtärdes under pågående gudstjänst. Bruket av karamellförtäring var ju ej så allmänt på den tiden. Konsumeringen därav var ganska ringa. Huruvida någon kyrkobesökare hade sådana med sig och obemärkt stoppade i munnen, kan jag ej yttra mig om. Att snusa i näsan var ju ganska allmänt bland männen, åtminstone de äldre utav dem, och de hade givitvis sin snusdosa med sig även vid kyrkobesök. De togo sig en pris

ACC. N:R M. 13755:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

när det passade dem och brukade ju då att bjuda på dem som voro
med i sällskapet utan tanke på om det var den eller den. Huruvida
de togo sig en pris under pågående gudstjänst, tror jag knappast,
men vågar ej med bestämdhet yttra mig därom. Predikningarna voro
på den tiden ganska långa, varför det kan ju tänkas, att en eller
annan tog sig en pris i smyg, om han kände sig i behov därav och
kanske även för att skärpa uppmärksamheten, om han kände sig slöa
till.

2.

ACC. N:R M. 13755:3

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

dup 89

MÖBELMÅLERI. Vilka gårdar i min hemtrakt som har kvar dekorativt målade möbler från äldre tider, kan jag ej yttra mig om, enär jag ej varit i tillfälle till vistelse därstädes sedan jag lämnade orten. Från den tid då jag hade min verksamhet i socknen, vill jag minnas, att det fanns, kistor, skåp, sängar, soffor, golvur och vaggor, på en del ställen, dock ej alla, som voro målade i allmänhet med blommor och blad i röda, gula och gröna färger på blå botten. Även dörrar, skrin, skäkteträd och klappträn funnos målade i samma stil. Vagnssäten har jag också sett, undanställda i någon skräpvrå, på vissa ställen, enär de voro ur bruk, då de ej kunde användas till de nyare åkvagnarna som allmänt afskaffats, målade i ungefär samma stil.

Angående årtal, initialer och träslag, form eller mått eller varifrån föremålen kommit, eller om målarens identitet, vågar jag ej uttala mig. Årtal och ägareinitialer kommer jag ihåg att det fanns utmärkta på en del saker, men vilka de voro kan jag ej minnas. Det enda jag kommer ihåg därvidlag är att, initialerna sällan voro de dåvarande ägarnas, varför det kan antagas, att de

ACC. N:R M. 13755:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

voro mycket gamla och gått i arv från äldre generationer inom släkten. Alla kistor jag kan minnas mig ha sett voro i stort sett likadana. Den enda skillnaden var, att locket på en del, troligen de äldsta, voro mera flata än på de andra som hade en mera halvmånformad välvning. Någon särskild benämning på kistorna eller någon viss norm att gå efter vad målningen beträffar, vet jag ej någonting om.

I kistorna förvarades diverse saker, såsom linne, vävnader, gång- och sängkläder som ej voro i dagligt bruk, och kistorna voro i allmänhet placerade i sommarstugorna. Någon kista som dekorerats eller som överhuvudtaget målats inuti, har jag ej sett, vad jag kan minnas. Varje vuxen familjemedlem hade relativt sett sin kista målad eller omålad. När kistorna börjat ersättas med skåp, vet jag ej, men efter hand som den yngre generationen växte till, skaffade den sig gärna skåp istället för kistor, för förvaring av sina effekter. Förekommande skåp voro dels klädsåp för förvaring av huvudsakligast gångkläder, och dels matsåp, för diverse matvaror och servis, med en eller två dörrar, beroende på storleken. Dessutom fanns häng- och hörnsåp var det enda som man kan säga hade en bestämd

placering i varje hem, där det hängde i den hörna där bordändsbänken och bakbordsbänken stötte samman vid sidan om husfaderns plats vid bordet och hade han alltid sin brännvinsflaska förvarad i detta skåp. Drängskåp av äldre modell, vet jag mig ej ha sett. Dessa kommo till största delen till vid tiden för denna berättelses härledning.

Huruvida något skåp användes av endast en familjemedlem, kan jag ej yttra mig om. Det är ju ganska troligt, men man kom ju ej så in i de enskilda familjernas privatliv, så man kan avgiva något difinitivt besked härom. I stort sett vill jag minnas, att skåpen voro målade, somliga i brun färg, andra mera dekorativt och några endast grundstrukna.

Enligt vad jag kan minnas, så hade de skåp, såväl som även övriga möbler, som försetts med initialer i allmänhet både mans- och kvinnsinitialer, alltså mannens och hustruns.

När de äldsta klädskåpen kommit till vet jag ej.

Någon dekorativt målade byrå, har jag inget minne av, att jag sett, men nog tror jag, att det fanns på sina ställen.

5 Den vanligaste bottenfärgen på de gamla möblerna var, enligt

vad jag kan minnas, blågrön.

Frågan huruvida jag sett någon möbel med målning direkt på trä-
et, vet jag ej, om jag rätt uppfattat, Menas därmed möjligen, med
endast ditsatta dekorationer utan bottenfärg, så vill jag minnas,
att jag sett detta vid något tillfälle, där träet endast varit
överstruket med olja eller fernissa, varpå dekorationerna målats.

När man började måla möbler med schablon, eller när man började
måla möbler överhuvudtaget, vet jag ej. Det hade säkerligen börjat
långt före min tid.

Det träslag som mestadels efterliknades vid målningen av möb-
ler var valnötsfärg.

Någon möbelmålare från äldre tid, hans namn eller verksamhet,
känner jag ej till, ej heller någon kvinnlig målare eller snickare
som målade möbler. Polering av möbler tillhörde däremot snickeri-
yrket, men förekom mindre allmänt. troligen blevo dessa möbler
för dyrbara för folk i allmänhet.

Om man själv målade i hemmen, vet jag ej, I så fall förekom det
i ringa omfattning.

ACC. N:R M. 13755:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Huru målarna arbetade eller på vad sätt de tillagade färgerna
m. m. kan jag ej uttala mig om, då jag ej varit i tillfälle att
få se detta.